

Copyright © 2017 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı
<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>
 Gençlik Araştırmaları Dergisi • Temmuz 2017 • 5(12) • 47-59

ISSN 2147-8473
 Başvuru | 29 Haziran 2017
 Kabul | 03 Temmuz 2017

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarından Yararlanan Kırıkkale Üniversitesi Öğrencilerinin Kültürel Etkileşim Bağlamındaki Düşünceleri

Sıtkı Yıldız*
Erdem Yöntem**

Öz

Bu çalışmanın amacı, Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Erasmus+ Üniversite Beyannamesi'ne sahip Kırıkkale Üniversitesi'nde Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, Erasmus+ KA103 Yükseköğretimde Bireylerin Öğrenme Hareketliliği, Öğrenim ve Staj Hareketliliği programı kapsamında yurt dışında öğrenim gören veya staj yapan öğrencilerin kültürel etkileşim hakkındaki düşüncelerini tespit etmektir.

Araştırmancın evreni Kırıkkale Üniversitesi'nde öğrenim gören ve 2015-2016 akademik yılında Erasmus+ Öğrenim veya Staj Programından faydalanan 68 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma evreni ulaşılabilir nitelikte olduğundan tam örnekleme yöntemi ile evrendeki 68 öğrenciye ulaşılmış ancak 42 geri dönüt alınmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı elektronik ortamda öğrencilere e-posta ile iletilmiştir ve online olarak anketin doldurulması sağlanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan ölçme aracı Likert tipi 5'li ölçek şeklindedir.

Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin büyük bir bölümü, Erasmus+ Programının kendilerine kültürel etkileşim konusunda önemli katkılar sağladığını düşünmektedirler. Ayrıca öğrencilerin küresel iletişim yöntemleri hakkında bilgi sahibi olduğu ve bu yetkinlikleri ilerleyen eğitim dönemlerinde etkin olarak kullanılabilecekleri düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırıkkale Üniversitesi, Avrupa Birliği, Eğitim ve Gençlik Programları, Erasmus+, Kültürel Etkileşim.

* Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Kırıkkale, sitkiyildiz@yahoo.com

** Doktora Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Birimi, Kırıkkale, erdemyonem@gmail.com

Abstract

The purpose of this study is to examine Kırıkkale University, has the Erasmus+ University Charter in the European Union membership process with Erasmus+ KA103 Learning Mobility for Individuals in Higher Education, students' thoughts who have participated in student or placement mobility program in terms of cultural interaction.

The population of the study consists of 68 students benefiting from the Erasmus+ student or placement program in 2015-2016 academic year at Kırıkkale University. As the targeted population of the student is accessible, it is aimed to reach 68 students in the field with full sampling method and 42 feedbacks are obtained. A questionnaire is used as a data collection tool developed by the researcher. Data collection tool is delivered via e-mail to students in electronic form to be filled out the survey online. The measuring instrument is prepared by the researcher and it's designed as Likert type 5 scale.

According to the results of the research, it can be said that most of the students believe Erasmus+ Program contributes to the cultural interaction significantly. It can be said that the students who have participated in these Programs, have knowledge about global communication methods, and these competencies are believed to be active in communication skills in their future educational period.

Keywords: Kırıkkale University, European Union, Education and Youth Programs, Erasmus+, Cultural Interaction

Araştırmanın Konusu

Uluslararasılaşma 21. yüzyılın önemli konularından biri olarak ele alınabilir. Uluslararasılaşma kavramının gündeme gelmesi ile birlikte değişim ve gelişim kavramlarından söz edebilmek mümkündür. Avrupa Birliği'ne üye devletler bu dönüşüm sürecinde yeni programlar oluşturarak, değişim ve gelişim hareketliliklerini bir plan çerçevesinde yapmak istemiştir. Bu gelişim ve değişim hareketliliklerini yükseköğretim kurumlarında da görülebilmektedir. Avrupa Birliği'ne üye devletler ortak bir yükseköğretim alanı oluşturma çalışmalarına 1980'li yıllarda başlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu güne yüzünü batıya dönmüş olmasından dolayı Avrupa Birliği üye devletlerde yükseköğretim kurumlarında yer alan değişim ve gelişim hareketlerine uzak durmamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti 2001 yılında yükseköğretimde bir standartlaşmaya gitmek üzere, 1999 yılında AB üye devletler arasında imzalanan Bologna Süreci'ne 2001 yılında katılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin Bologna Bildirgesi'ni imzaladıktan üç yıl sonra, AB üye devletlerin yükseköğretim kurumları arasında değişimi ve işbirliğini mümkün kılan Erasmus Programı'nı uygulama kararı almıştır. Erasmus programı 2004-2005 akademik yılında pilot çalışmaların yapılması ile birlikte 2005-2006 akademik yılında program Türkiye Cumhuriyeti'nde yürürlüğe girmiştir (YÖK 2010, 66 Soruda Bologna Süreci).

Kırıkkale Üniversitesi Erasmus programının yürütülebilmesi için Avrupa Erasmus Beyanamesi'ni 2004 yılında alarak programa dâhil olmuştur (Kırıkkale Üniversitesi, Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Birimi, 2016). Avrupa Birliği bünyesinde yürütülen diğer Hayat Boyu

Öğrenme Programları Erasmus Programının adında toplanarak programın ismi Avrupa Komisyonu tarafından Erasmus+ şeklinde güncellenmiştir (UlusalAjans, 2016). Kırıkkale Üniversitesi Erasmus Beyannamesi'ni 2014 yılında güncelleyerek 2014-2021yılları arasında Erasmus programın yürütücölüğü yapmak için hak kazanmıştır. (Kırıkkale Üniversitesi, Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Birimi, 2016).

Bu alışmada Kırıkkale niversitesi'nde 2015-2016 Akademik Yılında Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarından Yararlanan ğrencilerin Kültürel Etkileşim Bağlamındaki Düşüncelerinin neler olduğuna dair bir araştırma yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Erasmus+ niversite Beyannamesi'ne sahip Kırıkkale niversitesi'nde Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, Erasmus+ KA103 Yükseköğretimde Bireylerin Öğrenme Hareketliliği, Öğrenim ve Staj Hareketliliği programı kapsamında yurt dışında öğrenim gören veya staj yapan öğrencilerin kültürel etkileşim hakkındaki düşünceleri üzerinde genel bir değerlendirme yapmaktır.

Avrupa Birliği'ne üye devletler yükseköğretimde bir standartlaşma getirmek üzere, 1999 yılında İtalya'nın Bologna şehrinde bir bildirgeyi imzalayarak aralarında bir anlaşmaya varmıştır. Bu çerçevede bir yükseköğretim alanı oluşturularak, yükseköğretim kurumları arasındaki rekabet gücünün artırılması amaçlanmıştır.

Yükseköğretim kurumlarında değişimi ve hareketliliği sağlayan ve 1987 yılından beri yürürlükte olan programın amacı Avrupa'da yükseköğretimin kalitesini artırmak ve Avrupa boyutunu güçlendirmektir. Avrupa Birliği'ne üye ve aday devletlerin bu birleştirici etkinlikler çerçevesinde buluşması ve ortak bir alanda belli standartlara göre hareket etmesi kültürler arası çatışmaların günümüzde yerini kültürel etkileşime bırakmasını mümkün kıldığı söylenebilir. Bu çerçevede kültürel etkileşim açısından 2015-2016 akademik yılında Erasmus+ KA103 Yükseköğretimde Bireylerin Öğrenme Hareketliliği, Erasmus+ Öğrenme Hareketliliği (Öğrenim-Staj) programına katılmış Kırıkkale niversitesi öğrencilerinin konu hakkındaki düşüncelerinin sosyolojik bir incelenmeye tabi tutulması alana ve özellikle de Kırıkkale örneğinde daha önceden herhangi bir çalışma olmadığı için önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Uluslararasılaşma ve Bologna Süreci

Uluslararasılaşma 21. yüzyılın en önemli konularından biri olarak ele alınabilir. Bu durum birçok kurum ve kuruluşun işleyişinde değişikliklere sebebiyet vermiştir. Uzmanlar uluslararasılaşmanın nedenlerini ve sonuçlarını ele almanın ancak karmaşık ilişkiler ağının detaylı incelenmesi ile mümkün olacağını belirtmektedir (Altbach & Knight, 2007: 290-305).

Ülkeler arası karmaşık ilişki ağlarının betimleyebilmek için teoriler ortaya koymuşlardır. Dünyanın birçok ülkesindeki yükseköğretim kurumunda bu sürecin yansımaları görülebilmektedir (Van der Wende, 2007: 274-289)

Bilgi herkese ait olan bir olgudur ve bu durum sınırlar altında hapsedilemez. Uluslararasılaşma doğrudan veya dolaylı olarak her ne kadar birçok kurum ve kuruluşa etkisi olsa da yükseköğretim kurumuna olan etkinin çok yüksek seviyede olduğunu söylenebilir. Ancak uluslararasılaşma konusunun bu kadar yakından hissedilen yükseköğretim kurumlarının işleyişi ile ilgili önemli kararlar ise ulusal karar mekanizmalarınca ele alınmakta ve yürütülmektedir. Bu durum bütçe, yönetim, müfredat gibi konularda karşımıza çıkabilmektedir (Kerr, 1990: 5-22)

Yükseköğretim kurumlarında değişen paradigmlar ile birlikte uluslararasılaşmanın kurum-sallaşması konusunda önemli çalışmalara başlanmıştır ve Erasmus Programı ismi ile yenilikçi ve rekabetçi bir yapı oluşturulmuştur. Erasmus programının uygulanabilmesi için Müfredat Geliştirme çalışmaları yapılması sağlanmıştır.

Uluslararasılaşma kavramı ile birlikte daha önceden sadece bireylerin yükseköğretim kurumları arasındaki hareketliliğin koordinasyonunun sağlanması için bir

Yükseköğretim kurumlarında 1980-1986 yılları arasında bireylerin hareketliliği ile uluslararasılaşma çalışmaları yapılmakta idi. Ancak bireylerin hareketliliğinin koordinasyonu için kurumsal bir kimlik bulunmamaktaydı. İlerleyen yıllarda bu durumun daha profesyonel ve etkili halde yürütülebilmesi için her bir yükseköğretim kurumunda bir ofis veya başkanlık ile çalışmaların yürütülmesi için çalışmalar başlatılmıştır. Böylelikle uluslararası hareketlilik ve dolaşım akademik bir çerçevede gerçekleşmesi sağlanmıştır (Wachter, 2003:5-11).

İkinci dünya savaşından sonra ve özellikle de 1960'lı yıllardan sonra birçok Avrupa Devleti yükseköğretimde uluslararasılaşma konusunda yenilikler yapma eğiliminde olduğu söylenebilir. Bunun için yükseköğretim kurumlarında hareketliliğin sağlanması için kısa çalışma programları oluşturulmuştur. Avrupa Devletleri 1987 yılında Erasmus Programını oluşturarak yükseköğretim kurumundaki öğrencilerin AB üye devletler arasında eğitim öğretim faaliyetleri için kısa zamanlı değişimlere katılmasını mümkün kılmıştır. 1987 yılında etkin olarak öğrencilerin yükseköğretim kurumları arasında değişimi mümkün kılan Erasmus Programı 1990'lı yıllardan itibaren bir sorunla karşılaştığı söylenebilir. İngilizcenin eğitim ve öğretim faaliyetlerinde etkin olarak kullanılmadığı AB üye devletlerinde Erasmus Programına olan ilginin azaldığı görülmüştür. Bunu sorunu aşabilmek için yükseköğretim kurumlarında güncellenmiş eğitim-öğretim müfredatları ile yeni lisans ve yüksek lisans dereceleri oluşturulmuştur. Böylelikle öğrencilerin Erasmus Programına olan bakış açılarının düzeltilmesi amaçlanmıştır (Witte, 2006:19).

Bologna Bildirgesi (EHEA, 2016)'da ifade edildiği üzere, İtalya'nın Bologna Şehrinde, 29 AB ye devletin bir araya gelerek oluşturduğu bir komisyon tarafından imzalanmıştır. Bologna Bildirgesi'nde gündeme gelen amaçlardan en önemlisi 2010 yılına kadar Avrupa Yükseköğretim Alanı'nı oluşturmaktır. Bologna Bildirgesi'nde mutabık olunan kararların uygulanması, güncellenmesi ve eksikliklerin giderilmesini amaçlayan birçok toplantı yapılmış ve çeşitli bildirgeler imzalanmıştır. Bologna Bildirgesi'nin devamı niteliğinde olan toplantılara sırası ile bakıldığında;

- Prag Bildirgesi (ek Cumhuriyeti, 2001)
- Berlin Bildirgesi (Almanya, 2003)
- Bergen Bildirgesi (Norveç, 2005)
- Londra Bildirgesi (İngiltere, 2007)
- Leuven Bildirgesi (Belçika, 2009)
- Viyana ve Budapeşte Toplantıları (Avusturya & Macaristan, 2010) yılında yapılmıştır.

Avrupa Yükseköğretim Alanı'nı oluşturma çalışmaları 1999 yılında başlamış olmasına rağmen 2016 yılı itibariyle Türkiye Cumhuriyeti'nin de içinde bulunduğu 47 ülke tarafından kabul edilmiştir (EHEA, 2016).

Bologna Bildirgesi'nin imzalanması ile birlikte yükseköğretim kurumları arasında benzer derecelerde programların hazırlanmasının n açılmıştır. Böylelikle halihazırda bir kaç AB ye ülkesi arasında devam eden yükseköğretim kurumları arasındaki değişim hareketliliği Erasmus Programı Őemsiyesi alıntında bir çok ülke ve program dahilinde uygulanabilecek Şekilde güçlenmiştir. Avrupa Devletleri yükseköğretim kurumları arasındaki ders ve müfredat farklılıkların daha az hale getirilmesi ve bir standardizasyon işleminden geçmesi Erasmus Değişim Programı'na olan ilginin artmasını sağlamış dolayısı ile programdan faydalanan ğrenci sayısında büyük oranda bir artış olduğu söylenebilir (Teichler, 2012: 32).

Uluslararasılaşma ve Erasmus+ Programı

Uluslararasılaşma kavramı ulus devletler için ilk olarak sosyal ve pedagojik konularda kendisini göstermiştir. Soğuk savaş döneminden sonra ülkeler arası gündeme gelen çok uluslu Őirketler ile serbest piyasada uluslararasılaşmanın etkisi hissedilmiştir. Uluslararası faaliyetlerin artması ve çok uluslu Őirketlerin etkisinin daha fazla hissedilmesi ile birlikte, ulus devletlerin hakimiyet alanındaki bir nevi etki kaybına sebebiyet vermiştir. Bu durumun ulus devletlerdeki i politikalardan, uluslararası medya kuruluşlarına, iletişim materyallerinden kültür bileşenlerine hatta eğitim ve ğretim faaliyetlerine kadar yansımaları görülebilir. Bu

gelişmelerin ulus devletlerini önemli oranda etkilediği söylenebilir ve entelektüellerce değişim ve gelişim faaliyetlerinin ele alınmasını zorunlu kılmıştır (Habermas, 2002: 26; 28).

Avrupa Komisyonu da Avrupa Yükseköğretim Alanı oluşturulması çalışmalarında Bologna Bildirgesi'ni imzalayan devletlerle aynı görüştedir. İlk adımlarının 1987 yılında atılmaya başlandığı Erasmus Programının 2015 yılı verilerine göre toplam 3 milyon öğrencinin programdan faydalandığı belirtilmektedir. Yaklaşık 30 yıllık süre içerisinde ortalama olarak her yıl 150 bin civarında bir öğrencinin programa dâhil olduğu söylenebilir. İstatistiki veriler doğrultusunda Erasmus Değişim Programı'nın Avrupa'daki en büyük değişim programı olduğu ifade edilmektedir. Avrupa 2020 hedefleri doğrultusunda büyümeye devam edeceği de öngörülmektedir (European Commission, 2014-2015).

Kültürel Etkileşim Bağlamında Erasmus+ Programı

Kültürlerarası etkileşimin bir tanımının yapılması her ne kadar zor olsa da “bireyin kendi bilgi, beceri ve yetkinliği ile bir başka kültürel ortamda kendini ifade edebilme ve tutarlı davranabilme yetkinliği” olarak ifade edilebilir (Deardorff, 2006: 247).

Öğrencilerin farklı kültürel, dil bilgisel ve coğrafik özgeçmişlere sahip olması uluslararası ortamlarda sözlü veya sözsüz iletişimde bazı farklılıklara veya anlaşmazlıklara sebebiyet verebilmektedir. İşte böylesi durumlarda kültürler arası farkındalık ve kültürel etkileşim oluşturmada müfredatın kültürel etkileşim konusuna yer verecek şekilde hazırlanması gerekmektedir (Holmes & O'Neill, 2012:707-718). Kimlik sadece yaşanılan çevre, etnisite, konuşulan dildeki benzerliklere dayandırılmamalıdır. Kimlik ancak aynı kültürün bir parçası olmayan insanların içinde bulunduğu yaş, sosyal çevre, cinsiyet, konuştuğu dil, yaşadığı coğrafya, tarih, geçmiş hatıralar, din ve aile gibi farklılıkların benimsendiği ve bu özellikleri de içine alan geniş bir perspektifle anlaşılabilir.

Uluslararası ortamlarda kültürel etkileşiminin sağlanması için kültürlerarası işbirliği sağlanması gereklidir ve bireylerin el ele vererek yeni durumlara ve farklılıklara açık olması ile mümkün olabilir (Beaven & Borghetti, 2014). Öğrencilere kültürlerarası etkileşim ve önemini ifade edebilmenin en kolay ve başarılı yolu onları uluslararası bir ortamda bulunmalarını sağlamaktır.

Öğrencilerin farklı kültürlerden oluşan bir grup içinde kendilerini yeterli bir seviyede ifade etmeleri için kültürel temelli farklı durum ve koşullara nasıl geri bildirimler verileceğinin öğretilmesi gereklidir. Bu sağlamanın en etkili yollarından biri ise öğrencilere yurt dışı eğitim olanaklarının sunulması gereklidir (Emert & Pearson, 2007:76-75).

Bologna Bildirgesi'nde yer alan ve Avrupa 2020 hedeflerindeki Avrupa Yükseköğretim Alanı'nın oluşturulması çalışmalarında öğrencilerin AB üye ve katılımcı ülkelerde hareketli-

liğin artırılmasının sağlaması amaçlanmaktadır. Bu amaçla desteklenen Erasmus Değişim Programı kapsamında öğrencilerin farklı kültürler arasında bulunarak kültürel etkileşimin sağlanmasında etkili olduğunu söylemek mümkündür. Yükseköğretim kurumlarında çok kültürlülük ve kültürel etkileşim anlamında öğrencileri etnosentrik düşünceden uzak tutmak gerekmektedir (Hammer ve ark., 2003: 421-443).

Entosentrik düşünce temelinde, ğrenci kendi kültürünü diğer kültürlerden daha değerli ve etkili olarak görebilmektedir. Ancak etnosentrik düşünmenin olmadığı kültürel arası etkileşimin olduğu toplumlarda öğrenciler kendi kültürünü ve diğer öğrenciler ise kendi kültürlerini bir harmoni içerisinde yaşıyabilmektedir (Hammer ve ark., 2003: 421-443). Altan'a göre, "Durkheim'in yönteminin merkezinde kolektif sosyalleşme veya kültürel aktarım bulunmaktadır. Birey yaşıadığı topluma ait değerleri, beklentileri, nasıl hissettiğimizi, herhangi bir konuda nasıl hareket ettiğimizi, diğerlerinin talimatları, açıklamaları ve gösterdikleri rol modelliği sayesinde ya da grup teşviki sayesinde öğrenir". (Coser & Roserberg, 1964'den akt. Altan, 2011: 60).

Etnosentrik düşünmenin yıkılması ve diğer kültürlerle harmoni içinde yaşıyabilmenin yolu ise, önce farklılıklar kabul edilmeli, adaptasyon süreci yaşıanmalı ve son olarak ise etkileşim başılatılmalıdır. Böylelikle kültürlerarası farklılıkların ortaya çıkarılması ancak bu durumun bir ayrışmaya sebep vermeden, birleştirci olarak ele alınması ile öğrencilerin kültürlerarası ilişkilerde daha başıarılı olabilecekleri söylenbilir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, genel (betimsel) tarama modelinde bir çalışmadır. Genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya ulaşımak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleri olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2009: 77).

Evren ve rneklem

Araştırmanın evreni Kırkkale niversitesi'nde öğrenim gören ve 2015-2016 akademik yılında Erasmus+ ğrenim veya Staj Programından 68 faydalanan öğrenciden oluşmaktadır.

Araştırma evreni ulaşılabılır nitelikte olduğundan tam örnekleme yöntemi ile evrendeki 68 öğrenciye ulaşılmaması hedeflenmiştir. Öğrencilerin Kırkkale ili dışında ikamet etmeleri, bazı öğrencilerin ise okuldan mezun olması sebebi ile veri toplama aracı online olarak oluşturulmuştur ve öğrencilere belli aralıklarla e-posta gönderilmiştir. Bazı ğrencilerin e-postalarını her zaman kontrol etmediği ve ödevleri olduğu düşüncesi ile öğrencilerle telefonla iletişime geçilmiştir. Bu sayede öğrencilerin geri bildirimde bulunmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Her ne kadar 68 öğrenciden 68'ine ulaşılmak hedeflenmiş olsa da tüm görüş-

meler ve belli aralıklarla e-posta gönderimine rağmen 42 öğrencinin anketi doldurmuştur. Veriler Google Dokümanlar aracıyla Kasım-Aralık 2016 tarihleri arasında toplanmıştır.

Varsayımlar

- Araştırmaya katılan öğrencilerin ankette yer alan maddelere içtenlikle ve gerçek durumlarını yansıtacak şekilde yanıt verdikleri varsayılmıştır.
- Erasmus+ Öğrenim ve Staj Programının öğrencilere farklı bilgi, beceri ve farklı kültürleri öğrenme ve tanıma fırsatları verdiği varsayılmıştır.
- Veri toplama aracının Erasmus+ Öğrenim ve Staj Programı hakkında öğrencilerin sosyal ve kültürel etkileşimleri ile ilgili bilgileri içerdiği varsayılmıştır.

Kapsam ve Sınırlılıklar

- Araştırma 2015-2016 akademik yılında Kırıkkale Üniversitesi'nde örgün öğretimde kayıtlı ve Erasmus+ Öğrenci ve Staj Hareketliliği programına katılan öğrenciler ile sınırlıdır.
- Araştırmada örneklem alınacak gurup Erasmus+ Öğrenci ve Staj Hareketliliği programının faydalanması için ön koşul olan ikili anlaşmaya sahip akademik birimler ile sınırlıdır.
- Araştırmada elde edilen veriler örneklemden gelen dönütler ile sınırlıdır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmıştır. Veri toplama aracı anket ile Erasmus+ Öğrenim ve Staj Programı Kültürel Etkileşim Değerlendirme anketi elektronik ortamda uygulanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan ölçme aracı likert tipi 5'li ölçek şeklinde diyazn edilmiştir. Öğrencilerin cevaplandırması istenecek sorular; kişisel bilgiler, Erasmus+ Öğrenim ve Staj Programı Kültürel Etkileşim tutum anketi olmak üzere toplamda 2 bölümden oluşmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmacı tarafından geliştirilen anket, beşli likert tipi şeklinde diyazn edilmiştir¹. Araştırmacı ankette yer alan soruları online anket üzerinden katılımcılara e-posta yolu ile iletilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 22 programı kullanılmıştır.

---

¹ Oluşturulan ölçme aracında 1 ve 5 arasındaki değerler için; 5 - Kesinlikle katılıyorum, 4 - Katılıyorum, 3 - Kısmen katılıyorum, 2 - Katılmıyorum, 1 - Kesinlikle katılmıyorum şeklinde ifade edilmektedir.

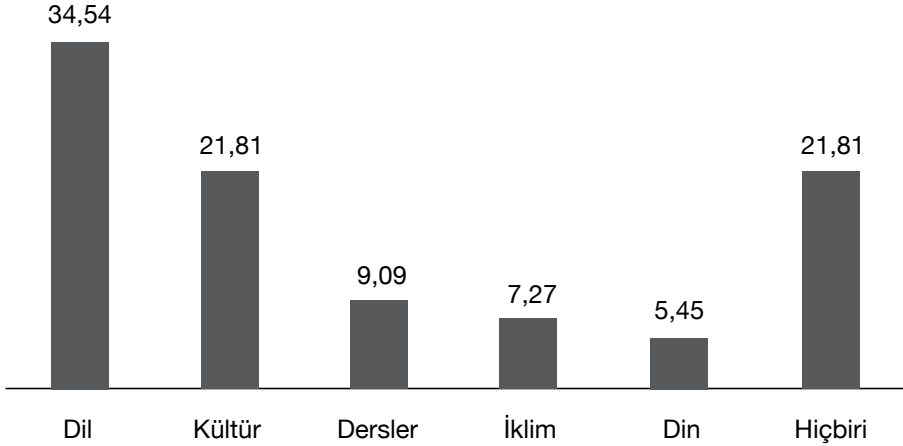

Bulgular

Araştırmamızın güvenilirliği Cronbach Alpha değeri 0,83 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkeni ile öğrencilerin çeşitli konulardaki tutumları içeren 15 maddeye ilişkin yapılan t testi sonuçlarına göre “Erasmus+ Programı ğrenciler arası grup çalışmasının artmasını sağlar” ($P=0,004$) ve “Erasmus+ Programı eleştirel düşünme becerilerine katkı sağlar” ($P=0,016$) yargıları ile katılımcıların cinsiyetleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Diğer 13 yargı içeren madde ile katılımcıların cinsiyetleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilememiştir.

Cinsiyet ve gidilen ülkede yaşanan uyum problemlerindeki çapraz ilişkiye bakıldığında erkeklerin %36’sı, kadınların ise %25’i herhangi bir uyum problemi yaşamadığını ifade etmiştir. Katılımcıların yaş dağılımı 20-29 arasında olup, yaş ortalaması 22,52’dir. Yaşlar arasındaki standart sapma ise 1,84’tür. Katılımcıların gittikleri ülkede yaşadıkları uyum problemlerine bakıldığında aşağıdaki tabloda görülebileceği üzere en fazla sorunu sırasıyla dil, kültür, dersler, iklim ve din konularında yaşadıkları görülmektedir.

Tablo:1. Yaşadığınız Uyum Problemleri Nelerdir?

Araştırmaya katılan Sağlık ve Sosyal Bilimler Fakülteleri’nde okuyan öğrenciler arasında “Erasmus+ Programı n yargılarımın yıkılmasını sağladı” ($P=0,028$), “Erasmus+ Programı Avrupa’nın zayıf ve gcl yönlerini yaşayarak öğrenme ve gözlemlene fırsatı sağlar” ($P=0,01$) ve “Erasmus+ Programına katılmak özgüvenimi artırdı” ($P=0,044$) yargılarını için anlamlı fark bulunmuştur ($P < 0,05$).

Tablo 2. Erasmus+ Programına İlişkin Tutumlar

Erasmus+ Programına İlişkin Tutumlar	Ortalama
Erasmus+ Programı farklı kültürleri anlamak için önemli bir fırsattır	4,93
Erasmus+ Programı farklı kültürler öğrenmemi sağladı	4,90
Erasmus+ Programı öğrenciler arası iletişimi güçlendirmektedir	4,88
Erasmus+ Programı yabancılarla iletişim kurmamı kolaylaştırdı	4,86
Erasmus+ Programı Avrupa'nın zayıf ve güçlü yönlerini yaşayarak öğrenme ve gözlemlene fırsatı sağlar	4,86
Erasmus+ Programı özgüvenimi artırdı	4,81
Erasmus+ Programına katılmak özgüvenimi artırdı	4,81
Erasmus+ Programı öğrenciler arası saygı ve hoş görüyü artırmada önemli bir role sahiptir	4,79
Erasmus+ Programı eleştirel düşünme becerilerine katkı sağlar	4,79
Erasmus+ Programı öğrenciler arasında empati olanağını geliştirir	4,67
Erasmus+ Programı öğrenciler arası grup çalışmasının artmasını sağlar	4,62
Erasmus+ Programı ön yargılarımın yıkılmasını sağladı	4,57
Erasmus+ Programı akademik başarıyı artırmaktadır	4,57
Erasmus+ Programının ırkçılık ve cinsiyet ayrımcılığının son bulmasına katkısı olduğunu düşünüyorum	4,55
Erasmus+ Programı farklı kültürden öğrencilerin olduğu sınıflarda öğrenme sürecimi olumlu yönde etkiledi	4,38

Araştırmaya katılan öğrencilerin Erasmus+ Programına ilişkin tutumları incelendiğinde herhangi bir negatif durum olmadığı gözlemlenmektedir. Tüm katılımcıların Erasmus+ Programına ilişkin olumlu geri bildirimde bulunduğu söylenebilir.

Orta Avrupa (Almanya, Avusturya, Çek Cumhuriyeti, Slovenya) ve Batı Avrupa (İngiltere, Fransa, Hollanda) ülkelerine giden öğrenciler arasında “Erasmus+ Programı farklı kültürden öğrencilerin olduğu sınıflarda öğrenme sürecimi olumlu yönde etkiledi” ($P=0,030$) ve “Erasmus+ Programına katılmak özgüvenimi artırdı” ($P=0,047$) maddeleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur ($P < 0,05$).

Sonuç ve neriler

Kırkkale niversitesi'nde 2015-2016 akademik yılında Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarından faydalan ve araştırmaya katılan 42 öğrenciyle yapılan araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin büyük bir bölümü Erasmus+ Programını'nın kültürel etkileşim konusunda önemli katkı sağladığına inandığı söylenebilir. Öğrencilerin ankette yer alan bazı sorularda olumsuz görüş bildirmeleri ise son zamanlarda Avrupa'da yaşanan milliyetçilik vb. akımların Erasmus+ Programı'na bir yansımaları olarak düşünülebilir.

Öğrencilerin Erasmus+ Programını'nın kültürel etkileşim konusunda önemli katkı sağladığını destekleyecek alanda yapılan çalışmalara göre;

Kılınç (2016), uluslararası değişim programlarına katılan öğrencilerin kültürel etkileşime maruz kaldığını ifade etmiştir. Öğrenciler, eğitim ğretim süresi boyunca yoğun bir kültürel etkileşim süreci yaşamaktadır ve bu durumun öğrencilerin gündelik yaşamlarının birçok noktasına etki ettiğini belirtmiştir. Bekiroğlu ve Balcı (2014), araştırmalarında öğrencilerin farklı kültürlere saygı duyduklarını ancak öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri karşılaştırıldığında Erasmus ğrenci Değişim Programı'ndan yararlanma isteklerine göre kültürlerarası iletişim duyarlılıklarının farklılaştığını belirtmektedir. Erasmus programdan yararlanmak isteyen öğrencilerin daha yüksek düzeyde kültürlerarası duyarlılık taşıdıkları gözlenmektedir. Çalışmada kültürlerarası iletişim konusunda anlamlı diğer önemli bulgu ise yabancı dil düzeyidir. Öğrencilerin yabancı dil bilgisi arttıkça kültürlerarası duyarlılığın da artmakta olduğunu ifade etmiştir.

zdem (2013), Erasmus programının farklı kültürlerle tanışma imkânı sağlayan bir faaliyet olduğunu böylelikle öğrenciler arasında kültürel etkileşim bağlamında olumlu kazanımlar olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, Erasmus programının akademik ve mesleki katkısının yanı sıra ve öğrencilerin genel olarak özgüvenlerinin arttığını belirtmiştir. Ersoy (2013), Erasmus Programı'na öğrencilerin yabancı dil bilgisini ve kültürlerarası farkındalıklarını arttırma, önyargılarını azaltma konusunda olumlu düşüncelerinin olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin çok kültürlü alanlarda karşılaşabilecekleri sorunlara çözüm bulabilme becerilerinin geliştiği ifade edilmektedir. Sorunlara zm bulma becerisinin farklı kültürlerle etkileşim sonucu ortaya çıkan dolaylı bir kazanım olabileceği ifade etmiştir.

nder Kasapoğlu ve Balcı (2010), ğrencilerin farklı kültürlerde eğitim ve ğretim yaşantısına sahip olması, öğrencilerin aşırı milliyetçilik veya ırklık vb. duyguların azalmasına imkan sağladığını belirtmiştir. Demir ve Demir (2009), Erasmus Programı'na katılan Türk ğretmen adaylarının kültürlerarası deneyimleri sonucunda zgven ve sorunların üstesinden gelme, sorumluluk alma, olumlu düşünme, önyargılarından kurtulma, kendi kültürüne ilişkin farkındalık, kültürler ve dinler arasında diyaloga önem verme konularında olumlu gelişmeler olduğunu düşündüklerini ifade etmiştir. nal ve zdemir (2013) yap-

tıkları araştırmada, öğrencilerin Erasmus programını sadece eğitim-öğretim faaliyetleri olarak görmediklerini bunun yanısıra sosyo-kültürel faaliyetlerin yer aldığı kapsamlı bir program olarak gördüklerini belirtmiştir. Çalışmada, öğrencilerin Erasmus programı ile ilgili memnuniyet düzeylerinin de yüksek olduğu ifade edilmektedir.

Ersoy ve Günel (2011), Erasmus programın öğrencilere çok kültürlü bir bakış açısı kazandırdığını, farklı kültürleri tanıma imkânı verdiğini ve kültürel farklılıklara değer veren, daha açık fikirli bireyler olarak kendilerini hissettiklerini ifade etmiştir. Yağcı ve arkadaşları (2007), Erasmus programdan faydalanan öğrencilerin yeni kültürlere ve kültürlerarası farklılıklara daha az ön yargı ile baktıklarını ifade etmiştir ve öğrencilerin programla ilgili genel anlamda memnuniyetlerini belirtmiştir. Erişti (2015), çok kültürlü ortamda eğitim öğretim gören öğrencilerin yeni karşılaştıkları kültüre ilişkin çok yönlü ve seçici bir algı ile bakış açısı geliştirmelerine olanak sağladığı ifade etmiştir.

Benzer araştırma sonuçlarının da desteklediği şekilde, araştırmaya katılan öğrenciler Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, Erasmus+ Programı'nın kültürel etkileşim etkinliğinin kazanılmasında önemli bir rol üstlendiğini ifade etmektedir. Bu sebeple, kültürel etkileşim konusunun daha etkili ele alınabilmesi için yükseköğretim kurumlarının uluslararasılaşması bağlamında öğrencilere kazandırılacak yeterlilikler öncelikle listelenebilir. Listeleme işlemi yapılırken hangi ülkeler ile işbirliği halinde çalışmalar devam ediyor ise ve Erasmus+ Değişim Programı yürütülüyorsa o ülkenin gereklilikleri ve öncelikleri belirlenmelidir. Bu belirlemeler yapılırken her bir ülkenin kendi özelinde farklı kültürel farklılıklara sahip olacağı unutulmamalıdır.

Kültürel etkileşimi sağlama yolunda yükseköğretim kurumlarınca belirlenecek öncelikler paket programlar halinde lisans, yüksek lisans veya doktora aşamasındaki öğrencilerin müfredatına yerleştirilebilir ve Erasmus+ Programı'ndan faydalanan ve faydalanmayan tüm öğrencilere böylece kültürel farklılık konusunda bilgilendirme yapılabilir. Sağlık, Sosyal ve Fen Bilimleri müfredatına dâhil edilecek kültürel etkileşim modelleri oluşturulabilir. Böylelikle yükseköğretim kurumlarında eğitim gören ve farklı kültürlere sahip öğrenciler uyum içerisinde eğitim-öğretim faaliyetlerine devam edebilirler.

Loewen (2015), kültürel etkileşimi sağlama konusunda eğitim-öğretim faaliyetleri açısından bir bilinmezlik söz konusu değildir. Belirli yöntem ve teknikler kullanılarak kültürel etkileşim konusunun teorik olarak da öğrencilere aktarılması mümkündür. Kültürel etkileşim becerilerinin sağlanması için öngörülen etkinlikler titizlikle analiz edilerek seçilmeli ve uygulanmalıdır. Söz konusu etkinlikler sınıf içinde gerçek zamanlı olarak anlatılacağı ve etkinliklerle uygulanacağı için kültürlerarası etkileşim öğrenme aktivitelerinin değerlendirilmesi de konunun aktarılması kadar önemlidir (Loewen, 2015:4-19).

Aksoy (2016), Avrupa Komisyonu Eğitim ve Kültür Genel Direktörlüğü'nn hazırladığı Kültürlerarası ğrenme Eğitim Kılavuzu'nun (2000), kültürlerarası etkileşim anlamında önemli konulara yer verilmektedir. Kültürlerarası iletişim dersi için öğrencilere eğitsel oyunlar, münazara etkinlikleri, benzeşim (simülasyon) oyunları, rol oyunları gibi yaratıcı teknikler yolu ile kültürlerarası duyarlılığın artırılması önemini belirtmiştir. Şişman (2006), okullardaki müfredatın farklı kültürlere karşı duyarlılığı artıracak şekilde dizayn edilmesinin önemli olduğunu belirtmiştir. Tatlıdil ve Gnder (2013), derslerde farklı kültürel aktiviteler sunulduğu takdirde öğrencilerin birbirinden farklı kültürlerin varlığını kabul etmeyi öğrenebileceklerini ve çok kültürlü bir yaşamda hakkında bilgi sahibi olabileceklerini ifade etmiştir.

Yapılan araştırma ve diğer çalışmalara göre, kültürel etkileşim konusunda farkındalığa sahip Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, Erasmus+ Programından faydalanan öğrencilerin güncel olaylar, girişimler ve küresel iletişim yöntemleri hakkında bilgi sahibi olduğu, eleştirel düşünme becerisi ile yerel ve uluslararası konularda yetkinliklere sahip olduğu söylenbilir. Programdan faydalanan öğrencilerin diğer kültürleri öğrenirken kendi kültürünün de detaylarını öğrenir. Öğrenciler bu becerleri iletişim ve iř becerilerinde kullanması beklenmektedir.

Yükseköğretim kurumlarında kültürel etkileşim bağlamında bilgi, beceri ve yetkinliklerin öğrencilere kazandırılması, öğrencilerin mezuniyetleri ile birlikte uluslararası firmalarda daha kolay iř imkanı bulmasını sağlayabilir. Kültürel etkileşim konusunda yetkinliklere sahip olan öğrencilerin yerel ancak uluslararası öncelikleri olan küçük kurum ve kuruluşlarda istihdam konusunda da diğer öğrencilere kıyasla daha öncelikli olabileceği de düşünülebilir.

Copyright © 2017 **Republic of Turkey Ministry of Youth and Sports**

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Journal of Youth Researches • July 2017 • 5(12) • 60-68

ISSN 2147-8473

Received | 29 June 2017

Accepted | 03 July 2017

ANALYSIS / RESEARCH

EXTENDED ABSTRACT

The Thoughts of Kirikkale University Students in The Context of Cultural Interaction Under The European Union Education and Youth Programs

Sıtkı Yıldız*
Erdem Yöntem**

Research Problem

Internationalization can be considered as one of the important issues of the 21st century. It can be stated that the concept of development and change in this process which deeply affects the states and societies, is an inevitable reality. The member states of the European Union wanted to create new programs in this transformation process so as to make change and development mobility within a plan. This development and mobility plan can also be seen in higher education institutions. The member States of the European Union have begun to work on establishing a common higher education area in the 1980s. The

* Assoc. Prof., Kirikkale University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Sociology, Kirikkale, sitkiyildiz@yahoo.com

** PhD Candidate, Kirikkale University, International Relations and EU Coordination Office, Kirikkale, erdemyontem@gmail.com

Republic of Turkey has not kept away from the movements of changes and developments in higher education institutions like the Member States of the European Union.

The Republic of Turkey joined the Bologna Process which was signed between EU member states in 1999 so as to go into a standardization process in higher education in 2001. Three years after the signing of the Bologna Declaration by the Republic of Turkey, it has been decided to implement the Erasmus Program, which enables EU member states to exchange and cooperate among higher education institutions. The Erasmus program was implemented in the Republic of Turkey in 2005-2006 academic year with the pilot studies in the 2004-2005 academic year (YÖK 2010, 66 Soruda Bologna Süreci).

Kirikkale University has been included in the Erasmus program with the help of taking the Erasmus Charter in 2004 (Kirikkale Üniversitesi, Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Birimi, 2016).

In this study, a survey was conducted in the 2015-2016 academic year to Kirikkale University students benefiting from European Union Education and Youth Programs so as to determine their thoughts in the context of cultural interaction.

The Purpose and Importance of the Research

The purpose of this research is to make an overall assessment on cultural interaction of the students who participate in student or placement mobility within the scope of European Union Education and Youth Programs in Kirikkale University, which has accepted Erasmus+ University Charter in the European Union membership process on Erasmus+ KA103 Individual Student Mobility in Higher Education.

The aim of the Erasmus program, which has run since 1987, is to increase the quality of higher education in Europe and to strengthen the European dimension by providing exchange and mobility in higher education institutions. It can be claimed that the European Union's membership and candidate states meet in the context of these unifying events and act in accordance with certain standards in a common field. This makes it possible for intercultural conflicts to leave their place to cultural interaction today. In terms of cultural interaction, the research is about the students participated in Erasmus+ student or placement program in 2015-2016 academic year at Kirikkale University and it is thought that it will make an important contribution as there is not any previous study in the field of sociological investigation in the sample of Kirikkale University.

Research Model

This research is a study in the descriptive survey model. The descriptive survey model describes a general judgment about the universe in an environment composed of a large

number of elements as a research order on the whole of the universe or on a group, sample or sample taken from it (Karasar, 2009: 77).

Data Collection Tool

The questionnaire developed by the researcher was used as data collection tool used in the research. Erasmus+ Student and Placement Program Cultural Interaction Assessment Questionnaire was applied in electronic environment. The measuring instrument prepared by the researcher was likert type 5 scale. The questions to be answered by students are classified under the titles of Personal Information, Erasmus+ Student and Mobility Program, Cultural Interaction Attitude Questionnaire.

The universe of the study consists of students who have studied at Kırıkkale University and have benefited from the Erasmus+ Student or Placement Program in the 2015-2016 academic year.

Since the research is universally available, it is aimed to reach 68 students in the field with full sampling method. Although 68 students are targeted to be reached, just 42 of them have completed the questionnaire despite all interviews and periodic emails.

Internationalization and Bologna Process

Internationalization can be considered as one of the most important issues of the 21st century. This situation has caused changes on several institutions. Experts indicate that it is possible to address the causes and consequences of internationalization with only through a detailed examination of the complex network of relationships (Altbach & Knight, 2007: 290-305). They have set out theories to describe complex networks of relationships between countries. Reflections of this process can be seen in higher education institutions in several countries of the world (Van der Wende, 2007: 274-289).

Knowledge belongs to everybody, and this situation cannot be confined to the limits. Internationalization has affected many institutions and organizations, either directly or indirectly. It can be said that the effect on the higher education institution is at a very high level. However, the issue of internationalization was closely influenced by higher education institutions. Important decisions in this regard are handled and implemented by national mechanisms. This situation can be seen on budget, management, curriculum, etc. (Kerr, 1990: 5-22).

Significant studies have begun on institutionalization of internationalization with changing paradigms in higher education institutions. An innovative and competitive structure has been established with the name of Erasmus Program. Curriculum development work has

been done to implement Erasmus program. The mobility of individuals in transnationalization was an important situation in the 1980s. In the following years, this situation has been made it possible to coordinate with a head of office in higher education institutions. As a result, it has gained an institutional identity in universities. In this way, international mobilities have been achieved in an academic context (Wachter, 2003:5-11).

Short study programs have been established to ensure mobility in higher education institutions. By establishing the Erasmus Program in 1987, the European States made it possible for students from higher education institutions to participate in short-term exchanges for educational activities between EU member states. It can be stated that the Erasmus Program enabled the exchange of students effectively between higher education institutions since 1987. It has been observed that the interest in the Erasmus Program has diminished in EU member states where English has not been used effectively in education and training activities. In order to overcome this problem, new curriculums and new graduate degrees have been established in the higher education institutions. Thus, it is aimed to correct students' views on the Erasmus Program (Witte, 2006:19).

Internationalization and Erasmus+ Program

The concept of internationalization first appeared in social and pedagogical issues for nation states. After the cold war, the influence of internationalization in the free market was felt with the multinational companies coming to the agenda between the countries. Along with the increase in international activities and the feeling of the influence of multinational corporations more and more, it has caused a loss of influence in the dominance of nation states. This can be seen from national politics in nation states to international media organizations, from communication materials to cultural components, even from education to educational activities. It can be claimed that these developments affected the nation states in a significant way, and it was necessary to deal with the change and development activities to the intellectuals (Habermas, 2002: 26; 28).

The European Commission is also in agreement with the signatories of the Bologna Declaration in the work of establishing the European Higher Education Area. According to the year 2015 of the Erasmus Program, whose first steps were started in 1987, a total of 3 million students benefited from the program. It can be said that about 150 thousand students are included in the program every year on average in the course of 30 years. It is stated that Erasmus Exchange Program is the biggest exchange program in Europe in the direction of statistics. It is predicted that Europe will continue to grow in line with its 2020 targets (European Commission, 2014-2015).

Erasmus+ Program in the Context of Cultural Interaction

Although it is difficult to make a definition of the intercultural interaction, it can be expressed as “the competence of the individual to express himself / herself and to behave in a different cultural environment with his own knowledge, skills and competence” (Dear-dorff, 2006: 247).

The fact that students have different cultural, linguistic and geographical backgrounds can cause some differences or disagreements in verbal or non-verbal communication in international settings. In such cases, it is necessary to prepare the curriculum to include cultural interaction in order to create awareness and cultural interaction between cultures (Holmes & O'Neill, 2012:707-718). It is necessary to teach students how to give feedback to different culturally-based situations and conditions in order to express themselves at a sufficient level within a group of different cultures. One of the most effective ways of achieving this is to provide educational opportunities abroad (Emert & Pearson, 2007:76-75).

On the basis of ethnocentric thought, the student can assume their own culture more valuable and effective than other cultures. But in societies where there is an intercultural interaction and ethnocentric thinking does not exist, students can live in harmony with their own cultures and other students (Hammer & et. all, 2003: 421-443).

Findings

For the reliability of the study, the Cronbach Alpha value was found as 0.83. According to the results of the t-test on the 15 items containing the gender variables and the attitudes of the students in various subjects, the “Erasmus+ Program increases the group work among the students” ($P=0,004$) and “Erasmus+ Program contributes to critical thinking skills” ($P=0,016$) Significant differences were found between the judgments and the gender of the participants. There were no significant differences between the gender of participants and the other 13 items.

In this study, 36% of the men and 25% of the women did not have any adjustment problems when looking at the cross-relationship in terms of gender and the adjustment problems experienced in the destination country.

Among the students studying at the Health and Social Sciences Faculties participating in the research, “Erasmus+ Program has made the prejudices fall down” ($P=0,028$), “The Erasmus+ Program provides opportunities to learn and observe by experiencing the weak and powerful aspects of Europe” ($P=0,01$) and “participating in the Erasmus

Program has increased confidence" ($P=0,044$) there was a significant difference between them ($P < 0,05$).

When the attitudes of the students participating in the research on the Erasmus+ Program are examined, it is observed that there is no negative situation. It can be claimed that all the participants had positive feedback about the Erasmus+ Program. Among the students who had been to countries in Central Europe (Germany, Austria, Czech Republic, Slovenia) and Western Europe (England, France, Netherlands), "Erasmus+ Program influenced the learning process positively in classrooms where students were from different cultures" ($P=0,047$) there was a significant difference between them ($P < 0,05$).

Conclusion and Recommendations

According to the results of the research, the 42 students taking the advantages of European Union Education and Youth Programs, it can be said that a large part of them believed the Erasmus+ program contributes significantly to the cultural interaction. Some students reported negative opinions on some of the questions in the questionnaire. This may be as a result of nationalism, etc.

According to the results of the research, the students have indicated that the European Union Education and Youth Programs and the Erasmus+ Program has an important role in acquiring the cultural interaction competence. For this reason, the qualifications to be awarded to students in the context of internationalization of higher education institutions can be listed at first. When it's time to settle the activities, priorities of each country should be taken into consideration. When making these determinations, it should be noted that each country will have its own distinct cultural differences.

Bekiroğlu & Balcı (2014), indicate that students respect other cultures but intercultural communication sensitivities differ according to the desire to benefit from the Erasmus Student Exchange Program. It is observed that students who want to participate in Erasmus program, has a higher level of intercultural sensitivity. Another significant finding of intercultural communication is the level of foreign language. Students expressed that as the foreign language knowledge increases, the intercultural sensitivity also increases. Ersoy (2013) stated that Erasmus Program has positive effects on increasing students' knowledge and intercultural awareness of foreign languages and reducing their prejudices. It is expressed that the skills of the students have been developed to find solutions to the problems they may encounter in different cultural environments. The ability to find solutions to the problems is an indirect consequence of the interaction with different cultures.

Önder Kasapoğlu & Balcı (2010) indicated that the students have educational and training experiences in different cultures and this makes it possible to reduce emotions such as extreme nationalism or racism. Ünal & Özdemir (2013) stated that the students considered Erasmus Student Mobility Program as a comprehensive program in which education, socio-cultural activities taking place, and the students participating in the program generally expressed a positive contribution to the program.

In order to provide cultural interaction, the priorities should be determined by higher education institutions and it also placed in the curriculum of undergraduate, graduate and doctoral degrees in package programs and higher education institutions should give information about cultural diversity to the students whether they will participate in exchange programmes or not. Cultural interaction models can be created in the curriculum of health, social and science departments. Hence, the students who are educated in higher education institutions and have different cultures can continue education and training activities together in harmony.

Aksoy (2016) stated the European Commission's Directorate General for Education and Culture's Intercultural Learning Education Guide (2000) that important issues are included in the field of intercultural interaction. It has been emphasized the importance of increasing cultural sensitivity through creative techniques such as educational games, debate activities, simulation games, role games for intercultural communication lessons.

Kaynakça/References

- Altan, M. Z. (2011). Çoklu Zeka Kuramı ve Değerler Eğitimi, *Eğitim ve Öğretim Dergisi*, cilt.1 (4), ss.53 – 57.
- Aksoy, Z. (2016). Kültürlerarası İletişim Eğitiminde Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık Gelişimi Öz Değerlendirmeleri Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 9(3), 34-53.
- Beaven, A. & Borghetti C. (2014). IEREST Public Progress Report. http://ierest-project.eu/sites/default/files/Progress_report.pdf(Erişim: 28.09.2016)
- Bekiroğlu, O., & Balcı, Ş. (2014). Kültürlerarası İletişim Duyarlılığının İzlerini Aramak: İletişim Fakültesi Öğrencileri Örneğinde Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(35), 429-459.
- Coser, L. A., & Rosenberg, B. (1964). *Sociological theory: A Book of Readings*. MacMillan: New York.
- Demir, A., & Demir, S. (2009). Erasmus Programının Kültürlerarası Diyalog ve Etkileşim Açısından Değerlendirilmesi (Öğretmen adaylarıyla nitel bir çalışma). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 95-105.
- EAHE, (2016). <http://www.ehea.info/pid34249/members.html> (Erişim: 01.11.2016)

- Erişti, S . (2015). Culture Perception of Art and Design Students Come in Turkey through International Erasmus Program. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 82-83.
- Emert, H., & Pearson, D. (2007). Expanding the Vision of International Education: Collaboration, Assessment, and Intercultural Development. *New Directions for Community Colleges* 138: 67-75
- Ersoy, A. (2013). Türk öğretmen adaylarının kültürlerarası deneyimlerinde karşılaştıkları sorunlar: Erasmus değişim programı örneği. *Eğitim ve Bilim*, 38(168).
- Ersoy, A. & Günel, E. (2011). Erasmus Aracılığıyla Kültürlerarası Deneyim: Öğretmen Adaylarının Bireysel ve Mesleki Gelişimleri, *Eurasian Journal of Educational Researches (EJER, Eğitim Araştırmaları)*, 42.
- Habermas, J. (2002). *Küreselleşme ve Milli Devletin Akıbeti: Siyasi Denemeler*. (Çev: Medeni Beyaztaş). İstanbul: Bakış Yayınevi.
- Hammer, M. R., & Bennett, M. J., & Wiseman, R. (2003). Measuring Intercultural Sensitivity: The Intercultural Development Inventory. *International Journal of Intercultural Relations*, 27(4), 421-443.
- Holmes, P. & O'Neill, G. (2012). Developing and Evaluating Intercultural Competence: Ethnographies of Intercultural Encounters. *International Journal of Intercultural Relations* 36: 707-718.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kerr, C. (1990). The Internationalization of Learning and the Nationalization of the Purposes of Higher Education, *European Journal of Education*, 25(1), 5-22. <http://dx.doi.org/10.2307/1502702>
- Kılınc, Z. A. (2016). Değişen Türkiye ve Toplumsal Düzen. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(2). Sayfa 95
- Kırıkkale Üniversitesi, Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Birimi, (2016). <http://abofisi.kku.edu.tr/hakkinda.html> (Erişim: 20.12.2016).
- Loewen, N. (2015). Whose Place is This Anyway? Reflecting upon Hospitality and Higher Education. *Teaching Theology & Religion* 19.1, 4-19
- Özdem, G. (2013). Yükseköğretim kurumlarında ERASMUS programının değerlendirilmesi (Giresun Üniversitesi örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 19(1), 61-98.
- Önder-Kasapoğlu, R., & Balci, A. (2010). Erasmus Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programının 2007 Yılında Programdan Yararlanan Türk Öğrenciler Üzerindeki Etkileri. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 93-116.
- Ünal, M., & Özdemir, M. Ç. (2013). Avrupa Birliği Öğrenci Öğrenim Hareketliliği Programının Bazı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 6/2,153-182
- Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tatlıdil, E. & Günder, E. (2013). Küreselleşen Değerlerin Eğitim Kurumları Üzerine Etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11 (26): 259-277.
- Teichler, U. (2012). International Student Mobility and the Bologna Process, *Research in Comparative and International Education*, Volume 7 Number 1.
- Ulusal Ajans, (2016). <http://www.ua.gov.tr/kurumsal/halkla-ilişkiler/erasmus-i-merak-mi-ediyorsunuz> (Erişim: 17.11.2016).

- Van der Wende, M. (2007). Internationalization of Higher Education in the OECD Countries: Challenges and opportunities for the coming decade. *Journal of Studies in International Education*, 11, 274-289.
- Witte, J. (2006). *Change of Degrees and Degrees of Change: comparing adaptations of European higher education systems in the context of the Bologna Process*. Enschede: CHEPS/UT.
- Wachter, B. (2003). An Introduction: Internationalisation at Home in Context, *Journal of Studies in International Education*, Vol. 7, No. 1, pp. 5-11.
- Yağcı, E., Ekinci, C. E., Burgaz, B., Kelecioğlu, H. & Ergene, T. (2007). The satisfaction levels of Hacettepe University outgoing Erasmus Students. *Hacettepe University Journal of Education*, 33, 229-239.
- Yükseköğretim Kurulu, (2010). Yükseköğretimde Yeniden Yapılanma, 66 Soruda Bologna Süreci Uygulamaları http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217/yuksekogretimde_yeniden_yapilanma_66_soruda_bologna_2010.pdf/f3ec7784-e89d-4ee0-ad39-9f74532cd1dc (Erişim: 07.10.2016).